

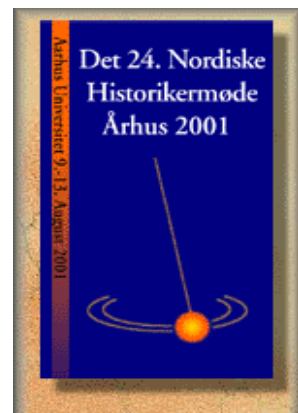

Jouko Nurmiainen

Pohjoismaista historioitsijayhteistyötä Jyllannissa

**Det 24. Nordiske Historikermøde Aarhusissa 9.–
13. elokuuta 2001**

**Pohjoismainen
historioitsijakonferenssi
järjestettiin tänä vuonna 24.
kerran. Tällä kertaa
isännöintivuorossa olivat
tanskalaiset, ja tapahtuma pidettiin
elokuun alkupuolella sateisessa
Aarhusissa. Millainen tapahtuma
pohjoismaisten historioitsijoiden
massakokous oli? Kenelle se oli
tarkoitettu, millaisia aiheita
käsiteltiin, ja millaista on
suomalaisena kuunnella tanskankielisiä esitelmiä?**

Aarhus kutsuu itseään maailman pienimmäksi suurkaupungiksi, vaikka ehkä joidenkin mielestä se muistuttaa enemmän maailman suurinta pikkukaupunkia. Joka tapauksessa paikkakunta on uneliaan ystävällinen sekoitus ruotsalaista ja saksalaista kaupunkimaisemaa, jonka yhtenä osana toimii vireä yliopisto. Sen kampus sijaitsee parisen kilometriä kaupungin keskustasta pohjoiseen. Vehreän puiston lomassa sijainneet keltatiiliset, arkkitehtonisesti yhtenäiset rakennukset tarjosivat viime elokuussa väljät ja miellyttävät tilat yli tuhannelle pohjoismaiselle historioitsijavieraalle, vaikka epävakainen sää hieman haittasikin tutustumista kaupunkiympäristöön seminaarisalien ulkopuolella. Saleissa itsessään kuitenkin tapahtui paljon *Nordiske historikermøden* merkeissä.

Konferenssin teemoista

Aarhusissa puhuttiin historiasta monen eri tutkimussuuntauksen näkökulmasta. Konferenssissa oli tällä kertaa kolme teemaa, joita käsiteltiin peräti koko

päivän mittaisissa istunnoissa. Näihin aihepiireihin kuuluivat pohjoismaisen hyvinvointivaltion historia, ns. uudet tarinat ja Pohjola keskiajalla. Konferenssivieraille myös jaeltiin jo etukäteen kirjalliset versiot näiden istuntojen esityksistä. Täyspäiväisten sessioiden lisäksi tapahtumassa oli myös muutamia nelituntisia istuntoja, useita kahden tunnin sessioita sekä joitakin oheistapahtumia. Näistä viimeksi mainituista voi mainita ainakin mahdollisuuden vierailuihin tanskalaisissa kodeissa ja paneelikeskustelun, jossa vetonauloina oli eri Pohjoismaista entisiä huipputason poliitikkoja, mukaan lukien presidentit Martti Ahtisaari ja Vigdis Finnbogadottir.

Satunnaisia sessioita kierrellyt konferenssitarkkailija saattoi havaita, että Tanskassa, Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa tutkitaan teoreettis-metodologisesta näkökulmasta katsoen varsin samankaltaisia aiheita, vaikka alueellisia erojakin toki aiheissa varmasti on. Esimerkiksi verkostoteoriaa käsitellyt sessio paljasti, kuinka erilaisilla tavoilla jopa täsmälleen samaa käsitettä voidaan tutkimusretoriikassa käyttää. Metodologinen keskustelu tulisikin aina perustaa huolelliseen käsiteteoreettiseen analyysiin siitä, mistä puhutaan. Tutkijan konstruoimat käsitteet ja menneisyyden lähteistä löytyvät termit tulisi ainakin osata erottaa toisistaan sekä miettiä, missä määrin niitä on mielekästä rinnastaa ja vertailla.

Fabian Persson Lundin yliopistosta esitelmöi ja Gunnar Lind (Kööpenhamina), Örjan Simonsson (Tukholma) ja Pernille Ulla Knudsen (Kööpenhamina) kuuntelevat.

Kielimuurin takana ja sitä murtamassa

Hankaluutena konferenssissa olivat tietyt kommunikaatiovaikeudet. Siinä missä kansainvälisissä konferensseissa työkielenä on yleensä nykyinen akateeminen *lingua franca*, englanti, käytettiin Aarhusissa sen lisäksi myös skandinaavisia kieliä. Sinänsä tämän ei olisi pitänyt olla erityisen ongelmallista, koska tanskaakin voi puhua niin, että ainakin ruotsinkieliset ymmärtävät lähes kaiken sanotun. Vaikeuksia aiheutti kuitenkin joidenkin tanskalaisten välinpitämätön tai ajattelematon asenne monikansallista yleisöään kohtaan. Itsekin jouduin tilanteeseen, jossa

käsiohjelmasta saattoi lukea, että kuulemani esitelmä on todennäköisesti kiinnostava, mutta jossa kuullusta saattoi ymmärtää vain satunnaisia sidosanoja kuten "esimerkiksi".

Kielten erilaisuus onkin aina ollut yksi pohjoismaisen yhteistyön suurimmista esteistä. Englannin käytölle on varmasti olemassa ideologisia esteitä, mutta toisaalta, ketä hyödyttävät sellaiset esitelmät, jotka eivät ole ymmärrettäviä? Eivät ainakaan turhautuneita kuulijoita, mutta tuskin myöskään esitelmäitsijöitä, jotka kielivalinnallaan rajaavat itseltään mahdollisuuden saada työhönsä kommentteja muilta kuin maanmiehiltään. Eikä tällä kertaa kyse ollut edes meidän suomenkielisten erityisongelmasta, vaan myös *historikermøden* ruotsalaisten kuultiin valittavan samasta asiasta.

Koko konferenssia nämä ongelmat eivät kuitenkaan vaivanneet. Hyvän esimerkin käytännössäkkin toimivasta kommunikaatiomallista tarjosi taloushistorian väki puolipäiväisellä yrityshistoriallisella sessiollaan toiseksi viimeisenä konferenssipäivänä. Tämän istunnon järjestelijät olivat etukäteen sopineet, että työkielenä käytetään kaikille tasapuolisesti vierasta englantia, jota kaikki kuitenkin ymmärtävät. Malli toimi. Ainakin itse olen aina ollut kiinnostunut lähinnä esimodernista historiasta, mutta hieman yllättäen Aarhusin konferenssin parhaaksi ja innostavimmaksi anniksi jäi kohdaltani juuri visiitti bisneshistorioitsijoiden ympyröihin. Huolellinen etukäteisvalmistelu ja mietityt, nasevat paperit ansaitsevat kiitoksen ja osoittavat, kuinka itse asioista päästään keskustelemaan kun omat vajavaisuudet ensin reilusti tunnustetaan.

Konferenssin opillinen anti jäikin allekirjoittaneen subjektiivisesta näkökulmasta esitysretoriikkaa painottavaksi. Kuten niin usein suurissa kansainvälisissä kokoontumisissa, osa kuulluista esityksistä oli kaikkea muuta kuin kansainvälistä tasoa, siinä missä osa papereista oli erinomaisia niin sisällöltään kuin muodoltaankin. Tietystä epätasaisuudestaan huolimatta näitä pohjoismaisia konferensseja voi kuitenkin hyvin suositella jatkossakin vierailukohteiksi. Mikäpä olisikaan sen mukavampaa kuin viettää pitkä viikonloppu elokuisilla helteillä samanmielisessä seurassa? Varsinkin kun seuraava kerta järjestettäneen Ruotsissa, jossa kieliongelmatkin tullevat olemaan Aarhusia pienemmässä roolissa.

Katso myös tapahtuman omat kotisivut "[Det 24. Nordiske Historikermøde](#)" Aarhusin yliopiston palvelimelta.

* * *

Kirjoittaja Jouko Nurmiainen on FM ja tekee jatkotutkimusta Helsingin yliopiston historian laitoksessa.

ENNEN JA NYT

Historian tietosanommat